

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum

Aan Provinciale Staten

Ons kenmerk
PZH-2019-7134 190 12
DOS-2019-0008131

Bijlagen

-

Onderwerp

Stand van zaken legionella problematiek bij afvalwaterzuiveringsinstallaties.

Geachte Statenleden,

Hierbij informeren wij u over de legionella problematiek bij afvalwaterzuiveringsinstallaties in Zuid-Holland.

Wat is legionella?

Legionellabacteriën kunnen zich via de lucht verspreiden en een longontsteking veroorzaken als mensen ze inademen. Ze worden meestal verspreid door installaties die water vernevelen, zoals bubbelbaden en 'natte' koeltorens. Sinds 2012 stijgt in Nederland het aantal legionella-infecties, maar meestal is niet bekend door welke bron mensen ziek zijn geworden.

Ontwikkelingen en stand van zaken

Na het bekend worden in 2018 van twee legionellose-uitbraken in Noord-Brabant zijn afvalwaterzuiveringsinstallaties aangemerkt als bron van besmettingsgevallen en is daar intensiever onderzoek naar gedaan. Het intensievere onderzoek heeft er toe geleid dat het RIVM samen met Omgevingsdienst NL (koepel omgevingsdiensten), STOWA (kenniscentrum waterschappen) en met inbreng van alle omgevingsdiensten een onderzoek heeft uitgevoerd naar afvalwaterzuiveringsinstallaties waar de condities zodanig zijn dat mogelijk besmetting kan optreden (criteria zijn: biologische zuivering, het type afvalwater van industrie, hogere temperatuur van het proceswater, beluchting). Dit heeft op 14 juni 2019 geleid tot het rapport "Inventarisatie van legionellarisico's bij afvalwaterzuiveringsinstallaties" (RIVM Briefrapport 2019-0061).

Situatie in provincie Zuid-Holland

Bij de afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's) kan onderscheid worden gemaakt tussen rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) en industriële waterzuiveringsinstallaties (IWZI's). Op basis van RIVM-onderzoek zijn 13 risicovolle RWZI's aangewezen: daarvan ligt er één in de provincie Zuid-Holland. Uit monsternamen is naar voren gekomen dat bij die installatie een

verhoogd risico op de groei en verspreiding van legionella is aangetoond. Het onderzoek bij deze installatie is opgepakt door STOWA.

Voor wat betreft IWZI's kan gemeld worden dat uit het onderzoek van het RIVM blijkt dat er in de provincie Zuid-Holland 16 IWZI's aanwezig zijn die aan de criteria genoemd onder "ontwikkelingen en stand van zaken" voldoen. Bij 15 daarvan is de provincie Zuid-Holland bevoegd gezag. Hiervan heeft bij 14 deze zomer monsternamen plaatsgevonden. Eén monsternamen moet nog plaatsvinden; DCMR verzorgt dat. Uit de monsternamen is naar voren gekomen dat op 3 IWZI-locaties in het DCMR-gebied een verhoogd risico op de groei en verspreiding van legionella is aangetoond. In het gebied van de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten is geen verhoogd risico aangetoond bij de IWZI's.

De verantwoordelijke bedrijven bekijken elk, onder toezicht van de omgevingsdienst, wat de beste methode is om verspreiding (en toekomstige besmetting) tegen te gaan. Specifiek gaat het o.a. om beschermende maatregelen voor werknemers door het dragen van gelaatsmaskers tegen besmetting via de mond en tegen besmetting via de lucht naar omwonenden door afdekking van de beluchtingstanks. De SZW-inspectie, de Inspectie Leefomgeving en Transport en de GGD zijn tevens op de hoogte van de drie IWZI-locaties die het nu betreft.

Toezicht en handhaving

Vanuit provinciezijde wordt geconstateerd dat de legionella problematiek bij afvalwaterzuiveringsinstallaties moeilijk handhaafbaar is. In het Activiteitenbesluit is geen normering opgenomen die de mate van legionella in een lozing bij een AWZI reguleert. Het ministerie van IenW stelt dat in ieder geval de zorgplicht als handavingsgrondslag kan dienen, maar uit jurisprudentie blijkt dat zorgplicht als grondslag gebruiken zeer moeizaam is. Hierover voeren we in IPO-verband het gesprek met het ministerie van IenW. Overigens werken de bedrijven in Zuid-Holland mee aan de voorzorgsmaatregelen.

Vervolgonderzoek

Momenteel voert RIVM een vervolgonderzoek uit om een aantal onzekerheden nog in beeld te krijgen en meer kennis op te doen over de mogelijkheden om legionellaverspreiding te voorkomen en beheersen. Er wordt nog onderzocht:

- welke maatregelen bij AWZI's effectief zijn tegen legionella besmetting. Daarnaast wordt bij 5 locaties (landelijk) via luchtmetingen de effectiviteit van de genomen beheersmaatregelen bepaald;
- of alle installaties in beeld zijn geweest (het aantal installaties met verhoogd risico kan nog toenemen);
- of met terugwerkende kracht nog locaties kunnen worden gevonden die in het verleden besmet zijn geweest (aan de hand van mensen die ziek zijn geweest en legionellose hebben opgelopen).

Vanuit provincie Zuid-Holland dringen wij er in IPO-verband bij het ministerie op aan om met richtlijnen/beleid te komen voor maatregelen bij AWZI's mede vanuit het oogpunt van handhaving en landelijke eenduidigheid.

Informereren

In december 2019 zal naar verwachting het RIVM-vervolgonderzoek worden afgerond. Wij zullen over de uitkomst daarvan uw Staten informeren. Dan wordt ook de Tweede Kamer geïnformeerd.

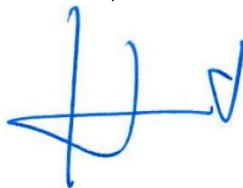
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit